

คำวินิจฉัยของ นายสุจินดา ยงสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๘/๒๕๕๕

วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ว่า นายดาบตำรวจ พินิจ เมืองโคตร สมาชิกสภาเทศบาลเมืองมุกดาหาร จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ความเป็นมา

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “ผู้ร้อง” ได้มีหนังสือลับที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๕๑๒ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๕ เสนอคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปความได้ว่าผู้ร้องได้ตรวจสอบพบว่า ในปีงบประมาณ ๒๕๕๔ เทศบาลเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร มีรายได้รวมทั้งสิ้น ๒๖๘,๐๒๕,๘๕๔.๐๓ บาท ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อผู้ร้อง ภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ ตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ แต่ปรากฏว่า นายดาบตำรวจ พินิจ เมืองโคตร สมาชิกสภาเทศบาลเมืองมุกดาหาร ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “ผู้ถูกร้อง” ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนด แม้ว่าผู้ร้องจะได้มีหนังสือแจ้งให้นายดาบตำรวจ พินิจ เมืองโคตร ทราบถึงหน้าที่ดังกล่าว และให้ชี้แจงเหตุผลรวม ๒ ครั้ง (ตามหนังสือลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ และลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๕๕) แล้วก็ตาม แต่ผู้ถูกร้องก็มิได้ชี้แจงเหตุผลดำเนินการให้ถูกต้องครบถ้วน จึงเป็นการจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

คำวินิจฉัย

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญจำเป็นต้องพิจารณาวินิจฉัยในเบื้องต้นมีอยู่ว่า ผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ หรือไม่ เกี่ยวกับเรื่องนี้รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๖) บัญญัติให้เป็นหน้าที่ต้องยื่นบัญชี

แสดงรายการทรัพย์สิน ฯ สำหรับบรรดาสมาชิกสภาท้องถิ่น “ตามที่กฎหมายบัญญัติ” แม้ว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ จะมีได้ บัญญัติเรื่องนี้ไว้โดยตรง แต่ก็ได้บัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติที่จะกำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่สมาชิกสภาเทศบาลในท้องถิ่นนั้น จะมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ซึ่งในคำวินิจฉัยส่วนคนที่ ๑๔/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๕ (เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ วินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ว่า นายสมบุรณ์ เนียมหอม สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลโคกขาม จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ) ข้าพเจ้า ได้วินิจฉัยไว้ว่า มาตรา ๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ (๖) ซึ่งให้อำนาจในการนี้แก่รัฐสภาเท่านั้น โดยรัฐสภาย่อมไม่มีสิทธิที่จะถ่ายโอนอำนาจ ดังกล่าวให้แก่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติอีกทอดหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยในทางตรงกันข้ามว่าบทบัญญัติดังกล่าวชอบด้วยรัฐธรรมนูญแล้ว ด้วยเหตุนี้ ข้าพเจ้าจึงต้องถือว่า ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดังกล่าวข้างต้น เป็นประกาศที่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญและใช้บังคับได้ ทั้งนี้ ยังผลให้ผู้ถูกร้องซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิก สภาเทศบาลเมืองมุกดาหาร ซึ่งมีรายได้อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดให้มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ภายในระยะเวลาที่ระบุ แต่เมื่อครบกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว ผู้ถูกร้องก็มิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ให้ถูกต้องครบถ้วน โดยมีได้ชี้แจงเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ดังกล่าว

ประเด็นตามคำร้องของผู้ร้องมีอยู่ว่า ผู้ถูกร้อง “จงใจ” ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ หรือไม่

จากพยานหลักฐานและคำให้การของพยานบุคคลจำนวน ๕ คน ซึ่งผู้ร้องได้รวบรวมไว้ประกอบ กับข้อเท็จจริงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องฟังเป็นที่ยุติได้ดังนี้

๑. ผู้ถูกร้องทราบดีถึงการที่ตนมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ต่อผู้ร้อง เนื่องจาก เทศบาลเมืองมุกดาหารได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองทราบทุกราย โดยสมาชิก สภาเทศบาลคนอื่นยืนยันว่าได้รับหนังสือดังกล่าว และได้ดำเนินการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ให้ถูกต้องครบถ้วนแล้ว

๒. ผู้ร้องได้มีหนังสือถึงผู้ถูกร้องรวม ๒ ฉบับ ได้แก่ หนังสือลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ และลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๔๕ ตามลำดับ เพื่อให้ชี้แจงเหตุขัดข้องในการไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สิน ฯ โดยหนังสือดังกล่าวได้ส่งเป็นจดหมายลงทะเบียนตอบรับถึงผู้ถูกร้อง และปรากฏหลักฐาน

ตามใบตอบรับว่า ภรรยาของผู้ถูกร้องเป็นผู้ลงลายมือชื่อรับแทน แต่ผู้ถูกร้องก็มีได้ดำเนินการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ให้ถูกต้องครบถ้วนหรือชี้แจงเหตุผลของการไม่ยื่นแต่อย่างไร

๓. สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีหนังสือ ลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๕ แจ้งให้ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายใน ๑๕ วัน แต่จนถึงบัดนี้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญก็ยังไม่ได้รับคำชี้แจงจากผู้ถูกร้องแต่อย่างใด

๔. สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้โทรศัพท์ไปยังสำนักงานเทศบาลเมืองมุกดาหาร แล้วได้รับแจ้งว่าผู้ถูกร้องได้พ้นวาระการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาล เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕ และผู้ถูกร้องไม่ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งในครั้งนี้ ซึ่งดูจะสอดคล้องกับคำให้การของพยานบุคคลรายหนึ่งว่า ผู้ถูกร้องไม่อยากทำงานด้านการเมืองและจะไม่ลงสมัครรับเลือกตั้งในครั้งต่อไปอีก

จากข้อเท็จจริงที่สรุปข้างต้น จึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่ง ตามที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ รวมถึงประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ กำหนดไว้

สำหรับประเด็นที่สองตามคำร้องนั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กำหนดให้ผู้ที่ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ต้องพ้นจากตำแหน่ง นับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่น ในกรณีนี้ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีดังกล่าว นับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ และเวลาที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ จะครบกำหนด ณ วันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๕ ดังนั้น ผู้ถูกร้องจึงต้องพ้นจากตำแหน่งโดยผลของรัฐธรรมนูญในวันดังกล่าว และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปี นับจากวันที่พ้นจากตำแหน่ง

นายสุจินดา ยงสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ